

CA

THE INSTITUTE OF
CHARTERED ACCOUNTANTS
OF SRI LANKA

SUGGESTED SOLUTIONS

KE3 (A)-Fundamentals of Taxation

සැප්තැම්බර් 2017

A කොටස

ප්‍රශ්න අංක 01 (a)

1.1

අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය: 1.2.2
නිවැරදි පිළිතුර: B

1.2

අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය: 2.2.4
නිවැරදි පිළිතුර: A

1.3

අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය: 3.1.5
නිවැරදි පිළිතුර: B

1.4

අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය: 4.2.2
නිවැරදි පිළිතුර: C

1.5

අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය: 5.2.1
නිවැරදි පිළිතුර: D

(2 x 5 = මුළු ලකුණු 10)

1 (b)

1.6

<p>අදාල ඉගෙනුම් ඵලය: 1.1.1</p> <p>සමාජය කාර්යයන්</p> <ul style="list-style-type: none"> සමාජය විසින් අනුමත නොකරන කාර්යයන් අධෛර්යමත් කිරීම. සමාජය විසින් අනුමත කරන කාර්යයන් දිරි ගැන්වීම. දුප්පත්, පොහොසත් අතර ආදායම් පරතරයන් අඩුකිරීම. <p>ආර්ථික කාර්යයන්</p> <ul style="list-style-type: none"> දේශීය හා විදේශීය ආයෝජනයන් යොමුකළ යුතු දිශාවන් සැකසීම. විදේශීය තරහකාරීත්වයෙන් දේශීය කර්මාන්ත රැකගැනීම. 	
---	--

1.7

<p>අදාල ඉගෙනුම් ඵලය : 3.1.3</p>	
වෙළඳාමෙන් ලද ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම	= 414,650,000
ලාභාංශ ආදායම (නිදහස්)	= -
මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම	= <u>414,650,000</u>
අඩුකලා :	
32 වගන්තියේ යටතේ අඩු කිරීම්	= -
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම	= <u>414,650,000</u>
අඩුකලා :	
සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම් සඳහා දීමනාව (ප්‍රජා ව්‍යාපෘතිය මිල.11, මිලි. 10 කට සීමා වේ.)	= <u>(10,000,000)</u>
බදු අයකළ හැකි ආදායම	= <u>404,650,000</u>

1.8

<p>අදාල ඉගෙනුම් ඵලය : 4.4.3</p> <p>ගෙවීමකින් හෝ අඩුකිරීමක් මගින් යම් පුද්ගලයෙකු වැඩිපුර බද්දක් ගෙවා ඇත්නම්, එම පුද්ගලයා විසින් <u>ලිඛිත ඉල්ලීමක්</u> දේශීය ආදායම් කොමසාරිස් ජනරාල්වරයා සැහිලකට පත්වන පරිදි එම වැඩිපුර ගෙවන ලද බද්දට <u>අදාල ප්‍රමාණවත් සාක්ෂි සමඟ එම අදාල තක්සේරු වර්ෂයේ අවසාන දින සිට වර්ෂ 3 ක් ඇතුළත යොමුකළ</u> යුතුය.</p> <p>වැඩිපුර ගෙවන ලද මුදල <u>ලබාගැනීමට ඉල්ලීමක්</u> සහිතව සංශෝධිත ආදායම් වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කළ යුතුය.</p>
--

1.9

අදාළ ඉගෙනුම් වලය : 4.5.2	
(a)	සපයා ඇති උපයන වට ගෙවීමේ බදු වනු උපයෝගී කරගෙන සේවකයන්ගේ පාර්ශ්වික මත උපයන වට ගෙවීමේ බද්ද අඩුකළ යුතුය.
(b)	සේවකයෙකු විසින් උපයන වට ගෙවීමේ බදු සඳහා වගකීමට යටත් වී දින 07ක් ඇතුළත සේවායෝජකයා විසින් විය ආදායම් බදු කොමසාරිස්වරයා වෙත දැනුම් දිය යුතුය.
(c)	සේවකයන් ලෙස නොසලකන අධ්‍යක්ෂවරුන්ගේ පාර්ශ්වික සහ දෙවන සේවායෝජකයකු තටතේ සේවය කරන පුද්ගලයින්ගේ පාර්ශ්වික පහත පරිදි උපයන වට ගෙවීමේ බද්දට යටත් කළ යුතුය. - ප්‍රතිලාභවල වටිනාකම මාසයකට රු. 25,000 ක් නොඉක්මවන්නේ නම්: 10% - ප්‍රතිලාභවල වටිනාකම මාසයකට රු. 25,000 ක් ඉක්මවන්නේ නම්: 16%
(d)	සෑම මසකම අඩු කරගත් බද්ද ඊළඟ මාසයේ 15 වන දිනට පෙර ප්‍රේෂණය කළ යුතුය.
(e)	සේවායෝජක විසින් සෑම තක්සේරු වර්ෂයක් අවසානයෙන් පසු ඵලඹෙන අප්‍රේල් මස 30 වන දිනට පෙර වැටුප් පිළිබඳ සියළුම විස්තර හා අඩුකළ බද්ද සඳහන් කරමින් සේවකයන්ට උපයනවිට සහතිකයක් නිකුත්කළ යුතුය. (බදු අයකිරීමේ සහතිකය).
(f)	යම් සේවකයෙක් සේවයෙන් ඉවත්ව ගියහොත් එසේ ඉවත්වූ දින සිට දින 30 ක් ඇතුළත බදු අඩුකිරීමේ සහතිකය නිකුත් කළ යුතුය.
(g)	සෑම තක්සේරු වර්ෂයක් අවසානයෙන් පසු ඵලඹෙන අප්‍රේල් මස 30 වන දින හෝ ඊට පෙර සියළු සේවකයන් හා ඔවුන්ගේ අඩුකරගත් බද්ද පිළිබඳ විස්තර ඇතුළත් කරමින් වාර්ෂික වාර්තාවක් යැවිය යුතුය.

1.10

අදාළ ඉගෙනුම් වලය : 5.1.2		
නිමවුම් බද්ද	6,765,000 x 15%	1,014,750
යෙදවුම් බද්ද	517,000	
අඩුකළා: මෝටර් රථ මත ගෙවූ එකතුකළ අගය මත බද්ද	(45,000)	
	472,000	
ඉදිරියට ගෙනා ආ යෙදවුම් බද්ද	16,500	(488,500)
ගෙවිය යුතු එකතුකළ අගය මත බද්ද		526,250

(2 x 5 = මුළු ලකුණු 10)

2 කොටස

පිළිතුර 02

අදාළ ඉගෙනුම් ඵලය: 3.1			
සී/ස ඒකීයන් කෙමිකල්ස් (පොද්) සමාගමේ 2016/17 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා දළ ආදායම් බදු බැඳියාව හා ගෙවිය යුතු ඉතිරි බද්ද හඟුනා දැක්වීම			
		රු.	රු.
		(+)	(-)
ගිණුම් අනුව ශුද්ධ ලාභය		53,542,000	
අඩුකළා: පොලී ආදායම - ශුද්ධ			540,000
චක්‍රකළා / අඩුකළා :			
කළමනාකාර අධ්‍යක්ෂකට ගෙවූ සංග්‍රහ දීමනාව		240,000	
ප්‍රචාරණ වියදම්	659,000		
අඩුකළා : සේවක බදුවාගැනීම් (100% ක් ඉඩදේ.)	(75,000)		
ප්‍රචාරණ වියදමෙන් 25% කට ඉඩදේ	584,000	146,000	
පරිත්‍යාග		100,000	
දළ කුලී ආදායම - ව්‍යාපාර ආදායමේ කොටසක් වන බැවින් ගැලපීමක් නැත.			-
අවත්වැඩියා කිරීම් දළ කුලියෙන් 25% හෝ සත්‍ය අගය යන දෙකෙන් අඩු අගයට සීමාවේ.			
අවත්වැඩියා වියදම්	300,000		
25% කට සීමාවේ (1,000,000 @ 25%)	(250,000)		
ඉඩ නොදෙන අගය	50,000	50,000	
		54,078,000	540,000
ගලපන ලද ව්‍යාපාර ලාභය		53,538,000	
චක්‍රකළා: වෙනත් ආදායම් ප්‍රභව			
පොලී ආදායම			
දළ පොලිය (540,000 x (100/90))		600,000	
මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම		54,138,000	
අඩුකළා: ව්‍යවස්ථාපිත අඩුකිරීම්			
ඉදිරියට ගෙන ආ අලාභ - රු. 1,250,000 කි. මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායමෙන් 35% කට සීමාවේ. (18,948,300) ඒ නිසා මුළු අගයම අඩුකළ හැක.		(1,250,000)	
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම		52,888,000	
අඩුකළා : සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම			
රජයට කළ පරිත්‍යාග - 100% අඩුකළ හැක		(100,000)	
බදු අයකළ හැකි ආදායම		52,788,000	
බදු වගකීම (52,788,000 x 28%)		14,780,640	
අඩුකළා: බදු බැර			
ස්ව තක්සේරු ගෙවීම්		(12,000,000)	
පොලිය මත රඳවාගැනීමේ බදු		(60,000)	
ගෙවිය යුතු ඉතිරි බද්ද		2,720,640	

(මුළු ලකුණු 10)

3 කොටස

පිළිතුර 03

අදාළ ඉගෙනුම් වලය : 2.2/2.3/2.4

2016/17 තක්සේරු වර්ෂය සඳහා සුර්ව විසින් ගෙවිය යුතු ආදායම් බද්ද ගණනය කිරීම

	රු.	රු.
		බද්දට යටත්
සේවා නියුක්ති ආදායම		
වැටුප- 260,000 x 12		3,120,000
වාහන දීමනාව - 60,000 x 12 = 720,000		
වාහන දීමනාව - මාසික 50,000 නිදහස් (රු. 600,000)		120,000
කුලී රහිත වාසස්ථානය		
කුලී වටිනාකම = වර්ෂයේ තක්සේරුව + වර්ෂයේ නමුත් ව්‍යවස්ථාපිත සීමාව (200,000+40,000)=240,000 = 180,000.		180,000
ඒවිච රක්ෂණ වාරිකය (3,000 x 12)		36,000
අනුමත අරමුදලකට සේවයෝජකයාගේ දායකය		-
සේවා නියුක්තියෙන් ලද ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම		3,456,000
කුලී ආදායම		
ලැබූ දළ කුලිය = 20,000 x 12 = 240,000		
අඩුකලා: වර්ෂයේ (100,000 x 10%)	10,000	
	230,000	
අඩුකලා : අවිච්චිත සඳහා 25%	57,500	
ශුද්ධ කුලිය	172,500	
ශුද්ධ වාර්ෂික වටිනාකම = 100,000 - 25,000 = 75,000 (වර්ෂයේ තක්සේරුව - 25% වර්ෂයේ තක්සේරුව)		
ශුද්ධ කුලිය, ශුද්ධ වාර්ෂික වටිනාකමට වඩා වැඩිය.		
එම නිසා, ශුද්ධ කුලිය බද්දට යටත් වේ.		172,500
පොලී ආදායම		
වර්ෂය තුළදී ස්ථාවර තැන්පතුවකින් රු. 292,500 ක් ලැබී ඇත. රඳවාගැනීමේ බදු අඩු කර ඇති නිසා එය තක්සේරු කළ හැකි ආදායමේ කොටසක් නොවේ.		-
අනේවාසික විදේශ ව්‍යවහාර මුදල් ගිණුමෙන් - ඇ.ව.ජ.ඩොලර් 400 බද්දෙන් නිදහස්.		-
ශුද්ධ ලාභාංශ		
ආයෝජන මණ්ඩල සමාගමකින් ලද රු. 102,000 ක ශුද්ධ ලාභාංශ තක්සේරු කළ හැකි ආදායමේ කොටසක් නොවේ.		-
ව්‍යාපාර ආදායම		
ගිණුම් අනුව ශුද්ධ ලාභය	2,633,000	
එකතුවලා/(අඩුකලා)		
පරිගණකය විකිණීමෙන් අලාභය	35,000	
දණ්ඩන	58,000	
ගිණුම්ගත ක්ෂය - පරිගණකය	50,000	
පරිගණකය විකිණීමෙන් බද්දට යටත් ලාභය/(අලාභය)		

විකුණුම් මිල	25,000		
අඩුකළා : පිරිවැය	120,000		
බදු ක්ෂය දීමනා	(30,000) (90,000)		
බදු සඳහා අලාභය	(65,000)	(65,000)	
ප්‍රතිස්ථාපනය කරන ලද පරිගණකය සඳහා ක්ෂය දීමනාව (100,000x 25%)		(25,000)	
අවත්වැඩියා - (60,000/3000 x 2500) (පොද්ගලික) පරිහරණය සඳහා ඉඩ නොදේ.		50,000	
වරිපනම් - (7,500 /3000 x 2500) (පොද්ගලික) පරිහරණය සඳහා ඉඩ නොදේ.		6,250	
කුලී - (120,000/3000*2500)		100,000	
ගලපන ලද ව්‍යාපාර ලාභය		2,842,250	2,842,250
මුළු ව්‍යවස්ථාපිත ආදායම			6,470,750
අඩුකළා: 32 වගන්තිය යටතේ අඩුකිරීම්			
මෝටර් රථයක් සඳහා ලබාගත් ණය සඳහා ගෙවූ පොලිය ඉඩ නොදේ.			-
තක්සේරු කළ හැකි ආදායම			6,470,750
අඩුකළා : සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්			
සේවා නියුක්තික ආදායම මත සුදුසුකම් ලබන ගෙවීම්			(250,000)
ප්‍රාග්ධන ගෙවීම් - ඉඩ නොදේ.			-
රෝගී හා දිළිඳු පුද්ගලයන් රැකබලාගන්නා ආයතනයකට පරිත්‍යාග - රු. 45,000			
ඒවිත රක්ෂණ වාරිකය - රු. 36,000			
රු. 81,000			
තක්සේරු කළ හැකි ආදායමෙන් 1/3 ක් හෝ රු. 75,000 හෝ යන දෙකෙන් අඩු අගයට සීමාවේ.			(75,000)
බදු නිදහස් දීමනාව			(500,000)
සේවා නියුක්තික ආදායමෙන් කිසිවක් අඩුකළ නොහැක. නමුත්, ඔහුට ප්‍රමාණවත් වෙනත් ආදායම් ප්‍රභව තිබේ. ඒවිත රක්ෂණ වාරිකය අඩු කළ හැක.			
බදු අයකළ හැකි ආදායම			5,645,750
පළමු රු. 500,000 මත 4% බැගින් 20,000			
ඊළඟ රු. 500,000 මත 8% බැගින් 40,000			
ඊළඟ රු. 500,000 මත 12% බැගින් 60,000 120,000			
ව්‍යාපාර ආදායම (59B වගන්තිය)			
(2,842,250-75,000) = 2,767,250 x 12% = 332,070			
ඉතිරිය 1,378,500 මත 16% බැගින් 220,560		672,630	
ගෙවිය යුතු දළ ආදායම් බද්ද			672,630
අඩුකළා : බදු බැර			
ස්වතක්සේරු බදු ගෙවීම්		300,000	
උපයන වීට ගෙවීමේ බදු		312,960	(612,960)
ගෙවිය යුතු ඉතිරි බද්ද			59,670

(මුළු ලකුණු 20)

නිවේදනය

මෙහි ලබාදුන් පිළිතුරු ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය මගින් (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පමණක් ලබාදෙන ලද අතර, එම පිළිතුරු ඔබ විසින් එය “එසේම” යන පදනම මත පිළිගත යුතු වේ.

එම පිළිතුරු “ආදර්ශ පිළිතුරු” ලෙස අදහස් නොකරන නමුත් ඒවා බොහෝදුරට suggested solution ලෙස දැක්වේ.

පිළිතුරු වලින් ප්‍රධාන අරමුණු දෙකක් ඉටුකෙරේ. ඒවා නම්,

01. විභාග ප්‍රශ්නයකට යෝජිත විසඳුමක් සඳහා සවිස්තරාත්මක නිදසුනක් (උදාහරණයක්) සැපයීම සහ,
02. ශිෂ්‍යයන්ට විෂය පිළිබඳව තොරතුරු පර්යේෂණය කිරීම සඳහා අත්වැලක් සැපයීම සහ විෂය පිළිබඳව ඔවුන්ගේ අවබෝධය සහ අගය වර්ධනය කිරීම.

මෙම යෝජිත විසඳුම් සම්බන්ධයෙන් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) කිසිදු ප්‍රතිඥාභාරයක් ලබා නොදෙන නිසා ඒ සම්බන්ධව කිසිදු අගතියකට පත්වීමක් පිළිබඳව මැසිවිල්ලක් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරෙහිව ඉදිරිපත් කිරීමට ඔබ හට හේතුවක් නොමැත. ඒ කෙසේ වෙතත් ඔබ විසින් යම් නඩුකරයක්, වන්දි ඉල්ලීමක්, පෙත්සමක්, නර්ජනය කිරීමක් හෝ බලවත් ඉල්ලීමක් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) එරෙහිව ගොනුකරනු ලැබ එයින් සැලකියයුතු අන්දමේ ජයග්‍රහණයක් ලබා නොගතහොත් ඔබ විසින් එම නඩුකරයට අදාළ සම්පූර්ණ නෛතික ගාස්තු සහ වියදම් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතු වේ. එනමින් මෙම අයිතිවාසිකම හෝ මෙහි විස්තර කෙරෙන හෝ ශ්‍රී ලංකාවේ නීතීන් යටතේ හිමි වෙනත් අයිතිවාසිකම් බලාත්මක කරවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) නෛතික ක්‍රියාමාර්ගයකට යොමුවීමට සිදුවුවහොත්, ඊට අදාළ නෛතික ගාස්තු සහ වියදම්ද ඔබ විසින් ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයට (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) ගෙවිය යුතුවේ.

² 2013 ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනය (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) මගිනි. සියළුම හිමිකම් ඇවිරිණි.

මෙම ලේඛණයේ කිසිම සටහනක් ප්‍රතිඋත්පාදනය කිරීම, කුමන හෝ ආකාරයකින් හෝ ක්‍රමයකින් එනම්, ඉලෙක්ට්‍රොනික, යාන්ත්‍රික, ඡායා පිටපත් කිරීම, වාර්තාගත කිරීම හෝ වෙනත් ක්‍රමයකින් සම්ප්‍රේෂණය කිරීම ශ්‍රී ලංකා වරලත් ගණකාධිකාරී ආයතනයේ (ශ්‍රී ලංකා ව.ග.) පූර්ව ලිඛිත අවසරයකින් තොරව සිදු නොකළ යුතුය.